

КОН Фелікс Якович (18(30). 05. 1864, Варшава — 28. 07. 1941, Москва) — партійний і радянський діяч. Батько [О. Кона](#). Закін. г-зію, навч. у Варшав. університеті. 1882 вступив до польс. робітн. партії «Пролетаріат 1-й». 1884 заарешт., до 1904 перебував на каторзі та заслання в Сибіру (Росія). 1889 на знак протесту проти застосування до політ. ув'язнених у Карії. тюрмі тілес. покарань прийняв отруту, однак залишився живий. На заслання здійснював антропол. й етногр. дослідж. хакасів і тувинців, збирав експонати для етногр. відділу Рос. музею в С.-Петербурзі. 1894 взяв участь у експедиції О. Сибірякова для вивчення насел. Якутії, написав антропол. нарис «Физиологические и биологические данные о якутах» (Минусинск, 1899), «Исторический очерк Минусинского местного музея за 25 лет. 1877-1902» (Казань, 1902). Повернувся до Варшави, став чл. Польс. соціаліст. партії. 1903-06 брав участь у рев. подіях в

Одесі, Миколаєві, Варшаві. Від 1906 — чл. ЦК Польс. соціаліст. партії (лівиці). 1907 емігрував до Австро-Угорщини, 1914 переїхав до Швейцарії. Після Лютн. революції 1917 повернувся до Росії. 1917-18 — комісар у польс. справах по Харків. губернії. Від 1918 — чл. РКП(б). 1919 очолював групу польс. комуністів і редагував г. «Głos komunisty» в Києві; керував представництвом Зафронт. бюро ЦК КП(б)У при 12-й армії; входив до складу колегій Нар. комісаріату земел. справ УСРР і Нар. комісаріату освіти РСФРР. 1920 — голова Галиц. організац. комітету КП(б)У, співорганізатор Закордон. відділу ЦК КП(б)У, чл. Тимчас. рев. комітету Польщі. В лютому 1921 разом із Ю. Коцюбинським підписав від УСРР мирну угоду з Литвою. У березні-грудні 1921 — 1-й секр. ЦК КП(б)У; 1922 — нач. Укр. політ. упр. Червоної армії; 1922-23 — секр. виконкому Комінтерну; від 1924 — у Інтернац. контрол. комісії; 1927-35 — заступник голови; згодом — на керів. посадах у органах влади РФ. Водночас — ред. г. «Красная звезда» (1925-28), «Рабочей газеты» (1928-30), ж. «Наша страна» (1937-41) та ін. Автор праць з історії рос. і польс. рев. руху, серед яких — «За пятьдесят лет» (т. 1-3, Москва, 1932-34; укр. перекл. — Х., 1933-35), кн. «Воспоминания» (Москва, 1935).

Рекомендована література

1. Нагорна Л. О. Фелікс Кон. К., 1963;
2. Шейнфельд М. Б. Историография Сибири (конец XIX – начало XX вв.). Красноярск, 1973;
3. Кочубей Ю. Внесок Ф. Я. Кона у вивчення етнографії народів Сибіру і його збірка творів «За п'ятдесят років» (Харків, 1933-1935) // Цирендоржів. читання 2006. К., 2006.

[Р. В. Пилипчук](#)

Бібліографічний опис:

Кон Фелікс Якович / Р. В. Пилипчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-4646>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).